

GARMER & THESINGER EXPRESS

Maandelijks Nieuwsblad voor Garmerwolde
Thesinge en omstreken

13e jaargang december 1989

Zo natuurlijk mogelijk

Bij ieder Kerstnummer probeert de redactie van de G&T een algemeen onderwerp te vinden, dat ons toch ter harte gaat. Dit jaar schrijven we over het milieu en daarom hebben we de krant ook laten drukken op kringlooppapier. We belichten het onderwerp vanuit verschillende hoe-

ken en zo laten we aan het woord komen: Harry Booij uit Thesinge die er een zeer persoonlijke mening op na houdt; Liesbeth Hofstra uit Thesinge als redelijk milieubewuste huisvrouw; Dokter Vriezema, U allen wel bekend; Sybrand Tamminga, uw milieuboer; Jan van den Bergh, landbouwer

uit Garmerwolde, hij vertelt over overheidsmaatregelen; Mevrouw Hofstede uit Thesinge, die vanwege de verwinkel ook met milieuvriendelijke stoffen te maken krijgt; de Wereldwinkel over de milieuproblemen in de derde wereld; de Gemeente Ten Boer over haar beleid en ten-

slotte basisschool de Til, die een projectweek gehouden heeft over het milieu. Wij wensen U als redactie veel leesplezier en heel prettige Kerstdagen, een gelukkig Nieuwjaar, waarin U natuurbewust bezig zult zijn.

Ze moeten er eens wat aan doen!

Het kan niet langer zo!

Wat kan niet langer zo, en waar moeten ze wat aan doen?

Aan het milieu natuurlijk. In de krant en op de televisie is het bijna iedere dag raak. Dan hier weer een verontreiniging, dan daar weer. Het lijkt wel of er bijna geen schoon stukje Nederland meer over is. En het einde is nog lang niet in zicht als je het mij vraagt. En dan denk ik nog niet eens aan de lucht of het water. Vroeger kon je met een gerust hart in het Damsterdiep zwemmen. Maar tegenwoordig ben je aangehouden op een zwembad. Die maken ze dan wel heel aantrekkelijk met golfslag en superglijbaan, maar het water zit barstensvol met chloor. Nee, de lol die wij vroeger in het Damsterdiep hadden, zomaar even zwemmen als we van school naar huis fietsten, dat is er niet meer bij. Ze moesten het verbieden.

Wat moeten ze verbieden?

Dat die fabrieken dat gif zomaar in het water laten lopen. Laatst hoorde ik op de radio het programma van Ivo de Wijs op zondagmorgen. En die kan het altijd zo duidelijk zeggen. Hij zei: "iedereen heeft het altijd over het milieu, maar dat woord zouden ze eigenlijk moeten verbieden. Want wat zegt het je als ze weer een ramp aankondigen met 'het milieu is verontreinigd met...'. Niks toch zeker. Mij tenminste niet, het is zo'n onpersoonlijk woord geworden. Als ze zouden zeggen 'er is honderd liter gif in de natuur terecht gekomen', dan begint m'n bloed sneller te stromen en denk ik gelijk 'dat kan niet'. Ze zouden nooit meer het woord milieu moeten gebruiken, maar natuur".

Wat kun je er zelf aan doen?

We hebben de milieuboer hier in het dorp. Ja, dat vind ik erg goed en daar doe ik ook wel aan mee. En verblik-

ken, die breng ik naar de gemeente. Alleen is die maar één keer in de twee weken open, dus daar moet je wel goed op letten. Soms vergeet ik het wel. En die troep staat daar dan maar in de schuur, dat ergert me. En als het dan te lang duurt zet ik het toch maar bij de vuilnis. Je kunt toch niet werken met die troep in de schuur. Ach, en verder weet ik het niet zo. Meer kun je toch ook niet doen?

Je kunt nog meer doen. Maar het kost wat moeite

- Ik ben laatst een aktie gestart met wegwerpverpakkingen. Het is moeilijk om in de supermarkt een goede keus te maken. Er zijn zoveel soorten. In het ene produkt zitten conserveringsmiddelen, een ander produkt heeft weer allerlei kleurstoffen, of is in pvc verpakt. En dan wil je natuurlijk nog op de prijs letten. Dus dat is een heel zoek iedere keer om een produkt te kopen dat goed verpakt is, geen toevoegingen heeft en toch nog redelijk geprijsd is. Ik ben toen de fabrikanten aan gaan schrijven. Zo van, "Ik heb niets aan te merken op de kwaliteit van het produkt, maar wel op de verpakking. Hierbij heeft u de verpakking retour, daar heb ik geen behoefte aan en het is niet verantwoord om het zomaar bij het huisvuil te zetten. Omdat ik eigenlijk niet goed weet wat ik ermee doen moet, en u me met dit probleem opscheept, zend ik het hierbij retour. Hopelijk kunt u in de toekomst voor een andere verpakking zorgdra-

gen die natuurvriendelijk is". Meestal doe ik er een paar suggesties bij hoe het ook zou kunnen.

- Ook eet ik al jaren geen vlees meer. Niet omdat ik tegen vlees ben, maar de bio-industrie zorgt voor zoveel problemen, dat ik al snel het idee had van daar doe ik niet meer aan mee. Tegenwoordig heb je van die groene slagers, daar verkopen ze vlees van de biologische landbouw. Dat is een goede zaak. Sowieso ga ik de laatste tijd vaker naar de biologische winkel. Het is wel wat duurder, maar je koopt vaak ook minder dan in de supermarkt. Daar ligt alles zo uitgestald dat je voor je het weet je hele kar weer vol hebt, terwijl je eigenlijk alleen een paar pakken melk wilde kopen. Het idee dat als je biologische produkten koopt er geen natuurschade voor veroorzaakt is, is erg prettig. Waarom doe jij dat eigenlijk niet? Dan hoef je namelijk niet meer te zeggen "ze moeten er wat aan doen". Maar dan kun je zeggen: "Ik doe hetgeen er binnen m'n mogelijkheden ligt". Het stukje op deze aardbol waar ik verantwoordelijk voor ben blijft schoon".

Harry Booy

Harry Booy, de schrijver van dit artikel is werkzaam bij het Raadgevend Ingenieurs bureau D.H.U. te Assen. Zijn werk bestaat uit het begeleiden en uitvoeren van bodem onderzoek- en bodemsanerings projecten, in opdracht van de overheid en het

Arts en milieu

In het kader van onze Kerstkrant sprak ik met dhr. J. Friezema, de huisarts van Garmerwolde en omgeving. De dokter maakte een duidelijk onderscheid in hoe je als burger en hoe je als arts met het milieu wordt geconfronteerd. Als eenling ben je in dit land gebonden aan hoe de maatschappij omgaat met het milieu en hoe de politiek ook financieel haar keuzes maakt.

Door een intensieve maatschappelijke discussie werd de zorg voor het milieu een eerste zorg. De zure regen en ammoniakuitstoot is dagelijks nieuws geworden en de mensen gaan het milieu steeds belangrijker vinden.

Arts en medicijnen

In de praktijk brengen mensen regelmatig de overvloedige medicijnen bij de dokter. Amper 10 jaar geleden spoelde het laatste restje hoestdrankje nog zo de sloot in.

Er vindt dus duidelijk ook een mentaliteits verandering plaats waarbij dr. Friezema soms ook wel een voorbeeld stelt. Hij wijst in dit verband op de schadelijke stoffen die medicijnen in het milieu kun-

nen brengen. Mensen geven dan de overgebleven of oude medicijnen aan dr. Friezema die precies weet waar dat spul heen moet. Soms wordt er wel erg veel verstaan onder het begrip medicijn: strepsils, tandpasta, shampoo en zelfs een overjarig kunstgebit maken er deel van uit. Er valt dus nog wel wat uit te leggen.

Arts en een andere zorg

Het sorteren van de binnen-gebrachte medicijnen geschiedt volgens een lijst. Deze lijst, wordt samengesteld door de Farmaceutische groothandel welke ook de aanvoer van nieuwe medicijnen voor haar rekening neemt. Dr. Friezema wordt bijna dagelijks voorzien van nieuwe medicijnen, ook mede gelet op de voorraad in zijn apotheek en de vraag van de patiënt.

Het blijft daarbij niet altijd alleen bij medicijnen. Ook voor de naalden -het spuiten van suikerpatiënten-, als b.v. opium hebben een speciale aanpak nodig. Stoffen die een giftige rook geven mogen niet samen met de gebruikelijke medicijnen in de container en ook voor de pillen en spuitnaalden zijn aparte boxen. Dr. Friezema zegt dat er in de gemeente nog een discussie gaande is om voor de naalden een speciale regeling te treffen b.v. een inzamelpunt op het gemeentehuis, maar wellicht voor ouderen minder geschikt. Sjaak Teunis

bedrijfsleven in de drie noordelijke provincies. Sinds twee jaar woont hij in Thesinge, tesamen met vrienden Ruth van Dalen en huisgenoten Nanda (de hond) en de piews (poezen) in de rustige ambiance van de Klunder.

Stomerij ter Veer
Goed voor uw Goed!

Kaait 270
9733 CT Groningen
Ministakentum Leeuwarden
Telefoon 050 41687

Goederen gebracht
in de L. v.d. Veenstraat 3
Garmerwolde.
(050-413045)
worden vrijdagavond
thuis gebracht.

Tevens:
Suède-reiniging,
stoppage en
kledingreparatie.

Goed voor uw goed

**ELEKTRO
STEREO
HI-FI
TELEVISIE**

E. Havenga

Oude Rijksweg 9
Garmerwolde
050-416425

**Motor of
bromfiets
MOTORENHANDEL
Joop
Noordhof**
Bovag-lid

Levering van alle soorten
rijwielen, motoren,
bromfietsen

ZUNDAPP - KREIDLER - GARELLI
VESPA - TOMOS - YAMAHA
FANTIC

○ Alle kleuren en modellen uit voorraad
leverbaar ○ Vele accessoires en onderdelen
○ Prima service en reparatie

**RIJKSWEG 15
GARMERWOLDE
TELEFOON 05902-1624**

Werkplaats 's maandags de gehele
dag gesloten.

**Onroerendgoedburo
R. v.d. Veen Thesinge**

- Bemiddeling bij aan-
en verkoop van:

- * woonhuizen
- * boerderijtjes
- * bedrijfspanden
- * agrarisch O.G.

- Verzorging van hypothe-
ken voor div. banken.
- Aanvragen en verzorgen
van gemeente garantie.

R. V.D. VEEN,
Kapelstraat 7,
9797 PJ Thesinge.
Tel.: 05902-2689 (gedl.
door de Ned. Fed. van
Makelaars in onr. goed)

De milieuboer

Onze milieuboer Sybrand Tammeling is nog net zo enthousiast over zijn werk als 3 jaar geleden toen hij begon met inzamelingsactiviteiten van huishoudelijk afval.

"In het begin liep het storm. De mensen waren nieuwsgierig en ook zeer bereid om mee te werken. Na verloop van tijd zakte dat wat af en nu zie ik dat de langzame groei zich doorzet. In Thesinge en Garmerwolde doen 80-90 procent van de huishoudens mee in onze ophaalroute. Het meest halen we schillen en glas op. Oud papier wat minder omdat dat ook door verenigingen wordt ingezameld. We werken tegenwoordig met 3 man. In de winkel "Utopia" in Ten Boer verkopen we kleding, speelgoed, huishoudelijke artikelen, snuisterijen enzovoorts. Eerst worden de spullen opgeslagen in Bedum en Woltersum waarna ze nagekeken en eventueel gerepareerd worden. Kleding die niet meer geschikt is voor de winkel gaat naar een sorteerbeidrijf en daarvan gaat toch nog 90 procent naar ontwikkelingslanden. Er wordt maar een klein beetje verbrand".

Chemisch afval

"Wij mogen alleen accu's en batterijen meenemen. De rest van het chemisch afval moet ingeleverd worden bij de ecotainer van de gemeente Ten Boer. Elke 1e maandag van de maand en de 1e zaterdag van de even maanden steeds van 14.00 tot 16.00 uur kan dit aan de Boltweg nr. 1 in Ten Boer worden ingeleverd". Volgens Sybrand werkt dit systeem onvoldoende. "Zeker voor de inwoners van de buitendorpen zijn die vaste tijden en het vervoer er naar toe een

bezwaar. Als de milieuboer dit werk erbij zou nemen kan er veel meer chemisch afval ingezameld worden. Dit betekent echter wel dat we er een mankracht extra bij zouden moeten hebben".

Voorlichters

"Op onze route worden we regelmatig aangesproken door de mensen over wat zij eigenlijk allemaal bij de weg kunnen zetten. Wij mogen geen t.l.-buizen meenemen en ook geen koelkasten. In de koelvloeistof zit neogas en dit tast als het vrijkomt de ozonlaag aan. Dit hoort thuis in de ecotainer. De totale hoeveelheid afval die door de milieuboer wordt opgehaald bedraagt 20-25 procent van de vroegere gemeentelijke vuilnisdienst. Lege melk-, yoghurt en sappakken kunnen gerust bij het oud papier als ze even omgespoeld zijn. Het oud papier gaat naar een verwerkingsbedrijf waar het voor het hergebruik geschikt gemaakt wordt.

Wij zijn eigenlijk ook voorlichters op milieugebied omdat we heel wat vragen moeten beantwoorden. Onze informatie halen we uit het vakblad van de bedrijfsvoorlichting voor kringloopbedrijven en uit het vakblad over recycling. Bovendien publiceren milieuorganisaties zoals Greenpeace voor ons ook nuttige artikelen. De nieuwe ontwikkelingen moet je goed in de gaten houden".

Utopia

"In de winkel houden we alles schoon en overzichtelijk. Als het een troep wordt komen de mensen niet meer. Bovendien hebben we vaak ook nieuwe spullen omdat verandering in het assortiment weer mensen naar de winkel trekt. We spelen hiermee ook

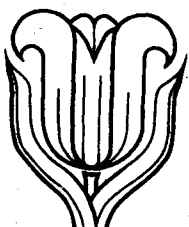
in op de vraag van de consument. Er bestaat geen drempeelvrees voor onze winkel. Uit alle groeperingen hebben wij klanten in de zaak. We

hebben alle 3 plezier in het werk en ik hoop het zo te houden".

Truus Top

Schoonheidssalon "ANIC"

- plantaardige en dierproefvrije cosmetika
- gespecialiseerd in behandeling van acné (Hayoun methode)
- collageen behandeling
- elektrisch ontharen

Behandeling op afspraak
05902-2418 G.N. Schutterlaan 21, Thesinge

Installatiebedrijf
Fa. W. KOOI & Zn.

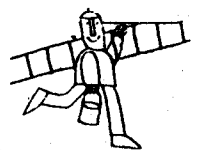
MIDDELBERT
050-416263

ENGELBERT
050-416217

**GAS - WATER
ELECTRA**

Schildersbedrijf H. HOFSTEDE

verf - glas - behang -
klompen - laarzen -

9797 PC Thesinge,
G. N. Schutterlaan 28,
telefoon 05902-1957

Milieubewust huishouden

Op zoek naar een "gewone" huisvrouw kwamen wij terecht bij Liesbeth Hofstra uit de Bakkerstraat in Thesinge. Hoewel zij ook weer niet zo gewoon is want binnens haar huishouden wordt al heel veel rekening gehouden met het vermijden van milieuschadelijke produkten. Haar man Riens werkt aan de Rijks Agrarische Hogeschool en houdt zich bezig met milieukunde. Riens en Liesbeth vinden beiden dat ze nog veel milieubewuster zouden kunnen leven. De auto gebruiken ze zo weinig mogelijk maar er helemaal zonder kunnen ze niet. Het openbaar vervoer laat ze wensen over en vanuit Thesinge zeker.

Zij doen regelmatig inkopen in de biologische winkel. Naast de dagelijkse boodschappen kopen zij daar ook afwas-, schoonmaak en fosfaatvrij wasmiddel van het merk Ecovert. Dit is een milieuvriendelijk, niet synthetisch produkt. Liesbeth let ook op kleur-, geur- en smaakstoffen in de voeding. Zo koopt zij vruchtensap en jam en dergelijke ook in de natuurvoedingswinkel. "Wij zouden meer op water kunnen besparen. We laten de kraan niet onnodig stromen bijvoorbeeld bij het tandenpoetsen. Daar kun je de kinderen ook wel bewust van maken. Maar een waterbesparende w.c.-doortrek hebben we nog niet hoewel dat

heel wat waterbesparing betekent. Voor alle kleine plasjes verdwijnt er heel wat water in het riool; zo'n 6 liter per keer!"

"Wij drinken geen biologische koffie van de wereldwinkel", vertelt Liesbeth "omdat ik zo slecht slaap door de cafeïne die erin zit. Nu wij cafeïnevrije koffie drinken slaap ik stukken beter. In de tuin gebruiken we nooit gif maar altijd biologische methoden. We eten zoveel mogelijk groenten van het seizoen zodat we geen diepvriezer nodig hebben. Energieverslindende apparaten willen we ook zo weinig mogelijk. Hoewel zo'n diepvriesvak boven de koelkast er misschien toch wel komt omdat je dan wat brood en dergelijke op voorraad kunt hebben. Een magnetron zouden we niet kopen en ook onze andere elektrische apparaten gebruiken we zo weinig mogelijk. Ook laten we het licht niet onnodig ergens branden.

Wat kleding betreft let ik zoveel mogelijk op wol en katoen met eventueel een klein percentage synthetisch materiaal. Iets van 100 procent acryl zou ik niet kopen".

Wensen

"Er valt nog heel wat te verbeteren binnen het huishouden. Ik zou wensen dat groenten en fruit in papieren zakken werden verkocht en trouwens heel veel spul hoeft niet eens verpakt te worden en

kan zo mee in de boodschappen. Al die plastic zakken zijn beslist niet nodig.

Wij kopen zuivelprodukten het liefst in een fles omdat al die pakken met een plastic laagje erom ook weer afval zijn. Bij Johan Mollema is helaas geen dagmelk meer te koop uit een fles omdat hij hier te weinig afnemers voor had". Liesbeth zou wensen dat meer mensen bij Johan flesmelk bestelden. "Wij gebruiken ook zo weinig mogelijk batterijen. Met een batterijoplader kun je het probleem een beetje opvangen maar toch blijft het gevaarlijk chemisch afval". Ook kinderspeelgoed met gevaarlijke stoffen zoals de "my little pony's" met fluor zodat ze in het donker oplichten vindt Liesbeth heel kwa-

lijk. "De kinderen zien dat spul en zijn er verrukt van zodat je soms wel overstag gaat".

Er zijn nog veel meer dingen om op te letten binnen het huishouden volgens Liesbeth. Zij geeft mij een boekje mee waar ze zelf ook nog regelmatig ideeën uithaalt. Het is getiteld: Milieubesparend huishouden en wordt uitgegeven door de stichting Natuur en Milieu. De inhoud wordt omschreven als een praktische gids voor de huisvrouw en de huisman om bij allerlei bezigheden en karweitjes in huis, tuin en keuken het milieu en de natuur te sparen.

Het aandeel van de huishoudens aan de milieuschade is groot. Niet vergeleken bij de industrie, maar alle beetje helpen voor een schoner milieu en een minder geschade natuur.

Truus Top

Schildersbedrijf en milieu

Aan het woord Jelly Hofstede:

"Wij hebben een container naast het huis staan, waar oude verfpotten ingeogd kunnen worden. Ook verffresten, terpentijn en batterijen worden bij ons gescheiden bewaard en door de gemeente opgehaald. Ons inziens maken maar weinig mensen er gebruik van om batterijen of verf bij ons in te leveren.

Wat betreft milieu- of kindervriendelijke verf, daar is bij ons niet zo veel vraag naar.

Milieu-vriendelijke verf droogt erg langzaam en daarom wordt al gauw een beetje siccatief (middel om verf snel te doen drogen) gebruikt, maar siccatief is zeer giftig. Vandaar dat milieu-vriendelijke verf bij ons op bestelling gaat".

Heeft U oude potten verf, batterijen enz., U kunt het altijd inleveren bij Schildersbedrijf H. Hofstede. (Schutterlaan, Thesinge).

Lucie Kol

GEZIEN...
dat u bij Vos Optiek meer bril krijgt voor uw geld. Grote keuze in uiterst betaalbare monturen van de bekende merken met betrouwbare garantie en service

GEHOORD...
Dat u voor een deskundig advies ook bij een HOORAPPARAAT bij Vos Audio moet zijn.
Fida Erkend
(Huisbezoek op afspraak)

VOS OPTIEK AUDIO

OUDE EBBINGESTRAAT 65 - 9712 HE GRONINGEN - TEL. 050-129102

HOUT, PLAATMATERIAAL voor zeer scherpe prijzen

- * 1e kwaliteit
- * Ruime sortering
- * Goede service
- * ook voor: ijzerwaren, verf, keukens, tuinhout, kasten

VRIJBLIJVEND PRIJSOPGAVE

GRATIS BEZORGING
behalve
schermen
sieraats
borden

HOUTMARKT NIJDAM
Woldweg 6-8 - Ruischerbrug -
Telefoon 050-416135
Gratis op maat
Tegenover wijk Lewenberg

BURINGA

- SANITAIR en CV HANDEL
- SANITAIR en CV HANDEL

A. BURINGA
L. V. D. VEENSTRAAT 24
9798 PL GARMERWOLDE
TELEFOON 050 - 416649

WereldWinkel

berichten

Voor mensen in de Derde Wereldlanden is vervuiling door uitlaatgassen en door een groeiende berg huishoudelijk afval een probleem dat ver van hun bed ligt. Ontwikkelingslanden kennen zo hun eigen milieuproblemen. Zoals onze vervuiling voor een deel een gevolg is van onze (relatieve) welvaart, zo zijn milieuproblemen in de Derde Wereld niet los te zien van de slechte economische situatie daar. Denkt u maar aan de export van chemisch afval en het verplaatsen van 'smerige' industrie (Bhopal) naar ontwikkelingslanden en de gevolgen die het kappen van grote stukken tropisch regenwoud heeft. Over deze problemen geven dagbladen en tv regelmatig informatie.

In deze G&T die aan het milieu is gewijd, zoeken we het wat dichterbij huis en willen we de aandacht vestigen op de manier waarop het samenwerkingsproject Ten Boer-Filingué bijdraagt aan verbetering van het milieu in Niger.

Niger ligt in het Sahelgebied, een gebied dat geteisterd wordt door grote droogte. Door onder meer de sterke bevolkingsgroei, is er een toenemende behoefte aan voedsel en hout. Houtkap,

uitbreiding en intensiever gebruik van de landbouwgebieden en een toenemende veestapel hebben een grote invloed op het leefmilieu in de Sahelzone. Het verdwijnen van bodembedekking verslechtert de bodemstructuur en leidt tot erosie en woestijnvorming. In dit gebied werken de twee projecten, die mede door de gemeente Ten Boer worden ondersteund: het Tapis-Vert project en het AFN vrouwenproject.

Het **Tapis-Vert** project houdt zich onder andere bezig met onderzoek en voorlichting op het terrein van land-, tuin- en bosbouw. Er wordt gestreefd naar vergroting van de opbrengst, uitbreiding van het aantal gewassen en verbetering van de landbouwmethoden, zodat de grond minder wordt uitgeput.

In de bosbouw richt het project zich op het kweken van bomen, om op termijn het gekapte bos te kunnen aanvullen.

Naast het ondersteunen van de tuinbouw, traditioneel het terrein van vrouwen in Niger, houdt het **AFN vrouwenproject** zich o.a. bezig met het introduceren van een nieuwe, houtbesparende oven. De oude manier van koken op de zg. trois pierres (drie

stenen) kost namelijk veel hout en is ook gevaarlijk. Het nieuwe oventje is beter in staat om de warmte vast te houden en kost dus minder hout.

Milieuproblemen in Derde Wereld landen zijn dan wel

anders dan die van ons, maar of je nu in Niger woont of in Nederland, je kan door veranderingen in je dagelijkse werkzaamheden een bijdrage leveren aan een beter milieu.

Aly Pepping

Agrariër en milieu

Om een beetje meer over dit onderwerp te weten te komen had ik een gesprek met mijn buurman de heer Jan van den Bergh, landbouwer op het voormalige bedrijf van de familie Groeneveld aan de Lageweg no. 1 in Garmerwolde.

De boer als vervuiler

Een groot probleem vormt de **mest**. Hier in het noorden nog niet volgens de heer v.d. Bergh, maar in het zuiden en op de Veluwe is er echt sprake van een mestprobleem. 30% van de totale ammoniak-uitstoot is afkomstig van mest en komt terug als zure regen in de bodem,

waardoor nitraat-vergiftiging kan ontstaan. Door uitspoelen komt het in de vorm van nitriet in het bodemwater. Een ander punt vormt de **kunstmest**, indien dit overmatig wordt gebruikt. De nitraten en fosfaten zorgen voor een vermindering van het zuurstofgehalte in het water.

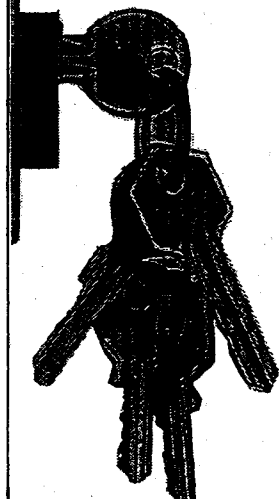
Bestrijdingsmiddelen, voor zover giftig, zorgen ook voor verontreiniging van grond en water. De giftigheid kan zich ophopen en er vindt uitspoeling naar het grondwater plaats. En wat te denken van de **afgewerkte olie**, die soms nog gewoon even wordt weggekieperd? Net als **plastic** en **piepschuim**,

Praat met de Rabobank voordat u een hypotheek afsluit.

Rabobank Ten Boer e.o.
kantoor Garmerwolde

Bel voor een afspraak
dhr J. Arends
050-416202

Rabobank
geld en goede raad

maar daar zijn de boeren niet alleen schuldig aan.

v.d. Bergh: Daar mogen ze o.a. in de bouw ook wel op letten, zelfs hier in Garmerwolde slingert het rond bij nieuwbouwprojecten.

Maatregelen van overheidswege

a. t.a.v. het mestprobleem

Er is een **uitrijverbod** in diverse maanden, de mest moet zoveel mogelijk op het land gebracht worden, dan wordt het direct opgenomen. 's Winters kan het nl. uitspoelen en na een vorstperiode afspoelen. De maximaal toegestane mestproductie per bedrijf bedraagt (uitgerekend naar de grootte van de veestapel) 125 kg fosfaat per ha. Er moet bij overschrijding een **overschotheffing** worden betaald.

v.d. Bergh: "Regelgeving op dit gebied is nodig en nuttig". Zijn eigen "uitstoot" is thans 37 kg per ha. Er moet een **mestboekhouding** worden bijgehouden. Bovendien heeft menig boer al een **mestsilo** gebouwd, om in de periodes van uitrijverbod de mest tijdelijk op te kunnen slaan.

Daarnaast kun je via beperking van de veestapel in bepaalde gebieden dit probleem natuurlijk ook te lijf gaan. Een andere bijdrage is de instelling van de **mestbank**, die zorgt voor verplaatsing van de mest uit gebieden met een overschot door heel Nederland.

Zo heeft dhr. v.d. Bergh op zijn bedrijf kippenmest laten opbrengen uit Overijssel, waar dus een overschot was.

Ook **mestverwerking** b.v. tot veevoer of het drogen en exporteren van varkensmest kan een bijdrage leveren om het probleem op te lossen.

b. t.a.v. bestrijdingsmiddelen

Er zijn strikte voorschriften t.a.v. het hoe, wanneer en in welk gewas gebruiken. Verschillende middelen zijn ook verboden zoals D.D.T. Dit is niet alleen giftig, maar - en dat is veel nadeliger voor het milieu - ook persistent, het blijft dus jaren in het milieu, het wordt niet afgebroken. In Tropische landen wordt dit middel nog steeds gebruikt bij het bestrijden van de malariavlieg!

v.d. Bergh: "Wat te denken van het met een grote suikerbus vol D.D.T. bestrooien van mensen die onder de vlooiën zaten? Na de oorlog gebeurde dat veelvuldig, en ze waren er heus niet krenterig mee!"

Dus **selectief gebruik** is zeer belangrijk, er wordt te gemakkelijk preventief gespoten.

Ruimere vruchtwisseling b.v. in de Veenkoloniën aardappelen geen 1 op 2 maar 1 op 4. Voor elk gewas is het beter om eens om de zoveel jaar in "nieuwe" grond te staan. Bovendien wordt er veel onderzoek gedaan om de **resistentie** te verhogen (= weerstand tegen ziekten). Een goede oplossing is ook **alternatieve landbouw**, maar volgens dhr. v.d. Bergh kan het in verband met een regelmatige voedselvoorziening niet meer zonder bestrijdingsmiddelen. Ook zijn er

van overheidswege strenge voorschriften t.a.v. **bewaring** van bestrijdingsmiddelen en omtrent **reiniging** van verpakkingsmiddelen. Per 1 oktober van dit jaar is op elke sproeimachine een plasticvormige trechter met krachtige waterstraal de zgn. **fustreiniger** verplicht.

Ook zijn verschillende **verpakkingen** verboden of worden verboden b.v. de jerrycan met holle handvat wordt nu op een andere manier gemaakt zodat geen resten gif achter kunnen blijven.

c. t.a.v. olie/benzine

De **hinderwet** schrijft voor dat je ook op dit gebied zorgvuldiger met de spullen moet omgaan. De olietank moet b.v. in een **lekbak** staan, die waterdicht is en dezelfde inhoud heeft als de tank. Bovendien moet je kunnen aantonen waar je de afgewerkte olie laat. Het **chemische afval** kunnen de boeren een aantal keren per jaar inleveren bij de gemeente. De laatste keer waren er 165 boeren aangeschreven maar toen v.d. Bergh op de 2e (dus laatste) dag van de inlevering kwam, was hij pas de 7e boer die zijn afval bracht. Dat is dus een erg slechte respons!!

Wat kan de boer zelf doen?

In de eerste plaats natuurlijk de overheidsmaatregelen

naleven. Als dat zorgvuldig gebeurt heb je al heel wat gewonnen. V.d. Bergh: "Wil je je beperkingen opleggen, ja of nee? Wij spuiten gericht en werken dus curatief. We hebben ook een opbergkast voor bestrijdingsmiddelen, er slingert niks rond. De afgewerkte olie doen we in een vaatje en brengen het mee naar een inleverdepot. Vroeger gebruikten we die olie om het gereedschap ermee in te vetten b.v. de schoppen e.d. Een ander punt: We streven een bouwplan na van 1 op 5: gras (3 jaar) - bieten - aardappelen - granen - erwten en koolzaad wisselen elkaar af. Bovendien zijn we actief bezig met de vraag: wat heeft de grond nodig? Ik heb een abonnement bij het Bedrijfslaboratorium voor grond- en gewasonderzoek. Ook experimenteren we met de hoeveelheid krachtvoer. Dat proberen we wat te beperken, ook het voeren van zetmeelrijk ruwvoer (mais) vermindert de ammonia uitstoot. Omdat we met grondmonsters werken, bemesten we naar behoefte. Zoveel mogelijk. Andere manieren om de ammoniakuitstoot te beperken zijn: de mest er direct onderwerken b.v. door te injecteren, te ploegen en te cultivateren (bij bouwland). In grasland kun je de mest oppervlakkig in een gleuf in de grond brengen (= zode

Loonbedrijf N. Groothoff

Voor al uw loon- en graafwerkzaamheden

- * *slootonderhoud*
- * *maaidorsen*
- * *grond transport*

Lageweg 22

9798 TG Garmerwolde
tel.: 050-421535
b.g.g. 05902-1634

BLOEM-
KWEKERIJ

FIRMA VEENSTRA
Garmerwolde 050-416280

Biedt een
volledig
assortiment
voor
uw tuin

"Hé Jan, hebben de burens nu alwéér een nieuwe bank?"

Nee! Want door het unieke leerverf-procedé van Allround Lederservice is hun bankstel weer als nieuw.
Duur? Nee, zeker niet in verhouding met de aanschafprijs. Bel voor meer informatie: 050-424205

ALLROUND

LEDER SERVICE

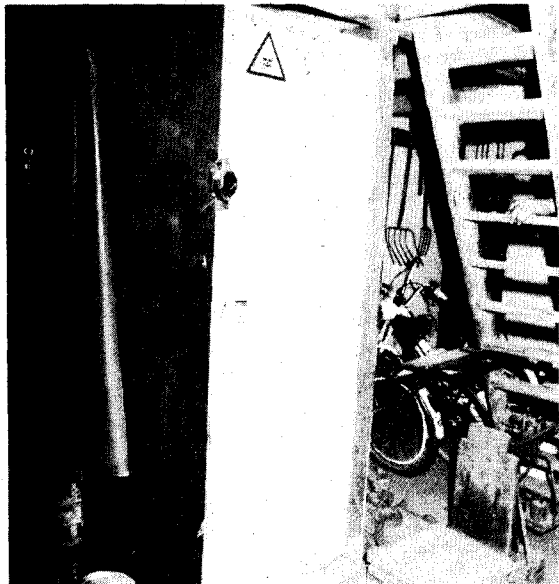
J.E.G. Ruiter Tel. 050-424205

Oude Rijksweg 20 9798 PB Groningen / Garmerwolde

bemesten). Bovendien is de landbouw in staat en bereid om milieuvriendelijke grondstoffen te produceren zoals bio-ethanol als bijmenging voor benzine. Dit verlaagt de giftigheid van uitlaatgassen met plm. 60%. Zo ook afbreekbare plastics, afvalzakken van vlasvezel, hennep voor papier e.d. Het zou voor de

landbouw en het milieu een goede zaak zijn, maar door de politiek wordt het helaas nog grotendeels afgewezen. „Dhr. v.d. Bergh: "Al met al zou ik zeggen: we moeten proberen het evenwicht te bewaren, dat is met alle dingen zo en dan is er niks aan de hand".

Tineke Werkman-Uitham

Opbergkast voor bestrijdingsmiddelen (foto: A. Reinders/H. van Loon)

MILIEUweek op "De Til"

In november was er op de basisschool "De Til" een projektweek over het milieu. Niet alleen de kinderen maar ook het onderwijzend personeel en niet te vergeten als ouder werd je weer eens goed geconfronteerd met zaken die je anders uit gemakzucht laat slossen: afvalscheiding, schoonmaakmiddelen,

energiebesparing, verpakkingsmateriaal... Over deze milieuweek had ik een gesprek met Gert de Boer (directeur) en de kinderen van groep 5.

Op "De Til" is er twee keer per jaar een projektweek, waaraan alle groepen meewerken. Voor dit najaar was gekozen voor het onderwerp

MILIEU. Via de educatieve dienst van de provinciale bibliotheek centrale kreeg "De Til" informatie en ideeën. Gert: "Vakken als rekenen en taal gaan gewoon door maar je probeert die week tijdens o.a. de biologie, aardrijkskunde, muziek en handenarbeid lessen het milieu-probleem naar voren te halen". Tijdens de muziekles hebben de kinderen een afvallied geleerd. Aan de hand van zeven platen over een lieflijk dorpje in Zwitserland, dat geleidelijk veranderde in een moderne stad met vierbaanswegen en industrieterreinen werd er een klasgesprek gevoerd: wat verandert er wanneer je naar die platen kijkt. Er werd in het handenarbeid uur een holle bolle-gijs-gezicht gemaakt van een stuk geweven stof, waar draden uitgetrokken en ingereggen moesten worden. "Zeer enthousiast gingen de kinderen van groep 6, 7 en 8 de laatste dag van deze week het dorp in om de straten in Thesinge schoon te maken: het resultaat 3 vuilniszakken vol", aldus Gert die door de betrokkenheid van zijn leerlingen zelf geconfronteerd werd met de gele glorix flessen op school. "Binnen de school kan het dus ook milieuvriendelijker. Met het bestuur is afgesproken dat de schoonmaakmiddelen bewuster aangeschaft zullen worden. En wij moeten allemaal alert zijn op het energiegebruik binnen de school: de buitendeur staat nog te vaak open en er branden onnodig lampen.

De mate van vervuiling maakte veel indruk op de kin-

deren. "Ze waren regelmatig bezig met de vraag wat zij er zelf aan kunnen doen. Maar na twee weken zie je ze weer papiertjes en manderijnschillen op de grond gooien en met de fiets door struiken rijden. En op mijn vraag tijdens het sinterklaasfeest wie even de plastic bekertjes (daar moeten we ook mee aan de gang) wilde afwassen stak er maar één de hand op. Na uitleg dat je ze dan nog eens kon gebruiken gingen er tien handen de lucht in". Je blijft eigenlijk het hele jaar bezig met "het milieubewustzijn en niet alleen naar de kinderen toe". De milieumusical "D'r op of d'r onder", die groep 6, 7 en 8 volgend jaar mei zal opvoeren zal dat bewustzijn zeker stimuleren!

Groep 3, 4 en 5 van juf Karin hebben o.a. de inhoud van een vuilniszak kritisch bekeken op wat erin hoort en wat niet. Deze leerlingen hebben ook een stencil gemaakt over de tegenstelling zo moet het wel en zo moet het niet. Op de vraag wat is milieuvervuiling had iedereen wel een antwoord. Zoals bijvoorbeeld:

- dan ligt er allemaal rommel op straat
- het stinkt
- als ze olie in de sloot gooien
- allemaal viezigheid in het bos, in de natuur
- rook van al die gebouwen
- mama zegt dat de schillenboer het op gaat halen
- uitlaatgassen van de auto.

Met Steven van den Oever, Almer Top, Nienke Hofstra, Martijn Suur, Richard de

AQUATHERM

- Centrale verwarming
- Sanitaire installaties
- Loodgieterswerken
- Service en onderhoud

aquatherm installaties bv
telefoon (050) 41 32 32

Flensburgweg 16
9723 TN Groningen

vlees mevrouw, u weet best waarom.

Het adres voor al uw vlees en fijne vleeswaren
Specialist in rollades, droge en verse worst

Iedere woensdag Gehakttdag.

J. FEENSTRA

Rijksweg 145
Ruischerbrug
Tel. 050-416413

Boer en Klaas Mollema (de leerlingen van groep 5) had ik nog een kort gesprek over deze milieuwEEK op school. Pakjesavond was nog maar een dag geleden zodat het gesprek regelmatig afdaalde naar hun nieuwe aanwinsten. Toch heeft deze milieuwEEK op school een behoorlijke indruk op hun gemaakt. Dit bleek vooral uit de manier waarop ze erover aan het vertellen waren. Steven was direkt in de stemming om nog maar eens de rommel van de straten te verwijderen. Volgens Almer zijn de spuitbussen en de batterijen de grootste milieuvervuilers en dat er bomen omgezaagd worden om wegen aan te leggen vindt hij slecht. Richard vindt het belangrijk dat er een milieuboer is om het glas op te halen en volgens hem zijn de fabrieken de grootste milieuvervuilers. Van Martijn mogen alle mensen die rommel in de natuur achterlaten wel een boete krijgen. "Die rotzooi moeten ze mee naar huis nemen", aldus Martijn. Nienke vindt plastic de grootste milieuvervuiler. Papieren tassen zijn volgens haar veel beter.

In het televisieprogramma "nieuws uit de natuur", waar groep 5 en 6 wekelijks op school naar kijken werd ook verteld dat bepaalde diersoorten door o.a. het eten van rondslingerend plastic bijna zijn uitgestorven zoals bijv. de das. Klaas vindt de luchtvervuiling erg, want daardoor ontstaat zure regen en gaan de bossen kapot. Wat op hen allemaal veel indruk heeft gemaakt is het

feit (wat iedereen bijna dagelijks in de krant kan lezen) dat er huizen moeten worden afgebroken omdat er gif in de grond zit. Dat de grond onder die huizen dan wordt afgegraven en dat er dan weer nieuwe huizen gebouwd worden.

Het leukste van dit milieuprojekt was volgens Klaas het uitzoeken van dingen voor de composthoop. Martijn had deze week wel bij meester in de klas willen zitten dan had hij ook met een vuilniszak de straten schoon kunnen maken. Richard vond de hele week leuk omdat het een projektweek was met één thema. Nienke vond het scheiden van spullen voor de vuilnisbak en de composthoop het leukst. En Almer had met plezier werkbladen gemaakt met de tegenstelling zo moet het wel en zo moet het niet. Steven tenslotte vertelde dat het een goede zaak was om dingen opnieuw te gebruiken. "Lompen moeten niet in de vuilnisbak maar naar de milieuboer".

De school verlatend struikelde ik bijna over 2 radiografisch bestuurde auto's en zag ik veel plastic tassen aan de kapstokken. De vraag waar ligt je eigen grens schoot op dat moment door mij heen.

Joanne van der Meulen

Milieubeleid gemeente Ten Boer

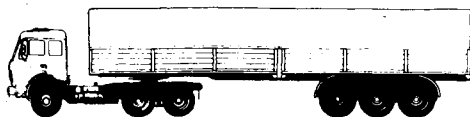
In een themanummer over het milieu mag de politiek niet ontbreken. Derhalve contact gezocht met het gemeentehuis teneinde antwoorden te verkrijgen op vragen als:

- Heeft de gemeente een beleidsplan voor het milieu in algemene zin?
- Zijn er plannen voor die huishoudens die nog niet op het riool zijn aangesloten?
- Waarom wordt er nog steeds gif gebruikt bij de onkruidbestrijding?
- Zijn er plannen voor het inzamelen van gescheiden huisafval?
- Kan de gemeente chemisch afval gaan inzamelen?
- Hoe is het gemeentelijk beleid t.a.v. het opslaan van mest door de boeren in onze dorpen?

Aan de telefoon krijg ik precies de juiste man. Bij afwezigheid van dhr. Ritsema word ik doorverbonden met Jan de Heer. Jan loopt enkele maanden stage op het gemeentehuis vanuit de Rijks Hogeschool Groningen, afdeling bedrijfskunde. Hij volgt daar een opleiding in het kader van een omscholing van leraar biologie tot een management-functie. Helaas is er in het onderwijs steeds minder vraag naar leraren biologie. Bij de gemeente Ten Boer houdt

Jan zich bezig met het voorbereiden van een **milieu-uitvoeringsprogramma**. Alle bovengenoemde aspecten - en andere- zullen in dit plan nader worden uitgewerkt. Het is de bedoeling tot een geïntegreerd beleid te komen van allerlei milieuzaken. In dit plan zal ook de prioriteitenverdeling worden vastgesteld en de personele inzet worden geregeld. Het ligt in de bedoeling dat het plan rond maart **volgend jaar** klaar is. Wat dat betreft zijn we eigenlijk te vroeg met ons telefoontje. Toch kan Jan onze bovengenoemde vragen wel beantwoorden:

- wat betreft de aansluiting op het riool: die huishoudens die via een septictank op sloten lozen maken zich in het algemeen niet schuldig aan milieuvervuiling. Het betreft hier immers organische en dus afbreekbare afvalprodukten. Wel is Jan het met mij eens dat toch ook -via de gootsteen b.v.- allerlei schadelijke stoffen geloosd kunnen worden. Hierbij is het de taak van de "lozer" zelf hier zo verantwoord mogelijk mee om te gaan. Wat betreft de septictank is een mogelijke oplossing deze wat vaker te laten legen. Als de gemeente dit doet lost zij de inhoud bij het zuiveringsstation in Garmerwolde zodat toch e.e.a. schoner in ons milieu terecht

K. JANSEN TRANSPORTBEDRIJF
VERVOER VAN LOSGESTORTE GOEDEREN

GEISOLEERDE ONDERLOSSERS
KIPPERS
PALLETVERVOER
VERHUIZINGEN

GEWEIDEWEG 11
9798 TA GARMERWOLDE (GR.)
TEL. 050-416365

AANNEMERSBEDRIJF

H. J. HAVENGA

nieuwbouw
verbouw en
onderhoud

oude rijksweg 11
GARMERWOLDE
tel. 050-416501

komt. Wat het milieu-uitvoeringsprogramma op dit punt gaat bieden is nog niet bekend, doch op het moment heeft de gemeente Ten Boer niet de financiële ruimte de nog niet aangesloten huishoudens op het riool aan te sluiten. (Kommentaar van mijn kant: wat heet geen "financiële ruimte"? Waar legt de gemeente haar prioriteiten? Was het zo nodig het dorpsplein in Ten Boer voor zoveel geld te "verbouwen"? En wat te denken van het geldverslindende "buurhoes" in Ten Boer of het tot vier keer toe veranderen van de drempels aan de Schutterlaan in Thesinge? Deze vragen bewaren we tot maart '90).

- Jan geeft toe dat er in de gemeente Ten Boer nog steeds met gif gewerkt wordt en dat dit punt intern "gevoelig" ligt. Jan is er voorstander van dat er gestreefd gaat worden naar een zo geminimaliseerd mogelijk gebruik van onkruidbestrijdingsmiddelen en dan nog te zoeken naar het minst schadelijke middel. Zo zijn er onschadelijke middelen die wél -door beïnvloeding van de groei van de plant- onkruid bestrijden, doch het milieu niet aantasten. Ook kan een nieuwe veegmachine, die ook in de stad Groningen gebruikt wordt, misschien uitkomst bieden. Jan geeft ook aan dat hierin ook de burger zelf een taak kan hebben: als men en wat minder eisen stelt wat betreft een "groenvrij" troittoir en zelf wat vaker de schoffel of mes hanteert zou er al veel gewonnen kun-

nen worden.

- het al dan niet gaan inzamelen van gescheiden huisvuil is mede afhankelijk van de uitkomst van een overleg dat hierover gevoerd wordt tussen de vier noordelijke provincies.

Op zich is het een goede zaak naar gescheiden inzameling te streven. Ook hier geldt weer: ook de burger zelf kan hier veel doen. Glas in de glasbak, en de milieuboer niet vergeten. Een probleem is dat de milieuboer alleen "eetbaar" organisch afval meeneemt en niet b.v. takken e.d.

- Het inzamelen van chemisch afval is een probleem apart. Het is niet zo simpel te regelen door het inruimen van een hoekje in één van de karren van milieuboer. B.v. het verwerken (mengen!) en vervoeren van de diverse soorten chemisch afval vereist speciale kennis en diploma's. Ongelukken zijn al gebeurd door ondeskundig handelen. Er bestaan wel plannen om te komen tot het ophalen van chemisch afval. Gebleken is dat het openstellen van depots alléén hiertoe, te weinig oplevert. Misschien zouden de openingstijden verruimd moeten worden, doch ook de moeite die men moet nemen is kennelijk een hoop mensen helaas te veel. Vandaar ook hier de oproep: tot het ophalen van chemisch afval gerealiseerd is, brengt u s.v.p. uw lege verfblikken, fotografievloeistoffen, oude accu's e.d. naar de milieukontainer! (bel de gemeenten voor nadere informatie). Gooi

uw lege batterijen in de daar toe in veel winkels speciaal opgestelde bakken!

- Jan de Heer is het met mij eens dat de manier waarop sommige boeren hun mest opstapelen vlak naast sloten onverantwoordelijk is. Veel komt op deze wijze in de sloten en grondwater terecht. De controle hierop dient echter door de provincie uitgevoerd te worden, niet door de gemeentelijke overheden.

Wél zal de gemeente klachten hierover direkt doorgeven aan de provinciale autoriteiten zodat actie mogelijk is. Bellen dus!

In het aangekondigde milieu-uitwerkingsprogramma zullen bovenstaande zaken allemaal nader tot beleid worden verwerkt. Wanneer het plan verschijnt zal de G&T-express erbij zijn!

Joep de Bree

60-jarig jubileum "Juliana"

De muziekvereniging "Juliana" vierde hun 60-jarig bestaan door een konsert te geven in de Ned. Herv. Kerk te Thesinge. Voor dit konsert bestond veel publieke belangstelling en "Juliana" kan terugzien op een geslaagde avond. Vrijdag 2 december werd er voor alle leden (met aanhang) een gezellige avond georganiseerd in "Hotel Spoorzicht" in Loppersum.

Na een woord van welkom door de heer Bakker nam de heer Albert Niemeijer het woord over om toch nog het één en ander te vertellen over het konsert van 19 november. Het leek wel een jury-rapport maar wel één met een redelijk aantal punten.

De avond werd verder gevuld door te kegelen en gezamenlijk wat spelletjes te doen. Sommigen waren zo fanatiek, dat ze dachten om prijzen te spelen. Maar helaas,

het ging immers gewoon om de gezelligheid.

PS. De drumband heeft inmiddels een nieuwe instructeur. De heer Ger Wolthuis. Er hebben zich 4 nieuwe leerlingen opgegeven. Maar nieuwe leden zijn altijd welkom. Bel dan even (2181).

Lucie Kol

*uw brood wordt natuurlijk
gebakken door*

**Warme Bakker
TEUN MEINDERTSMA**

Winkelcentrum Lewenborg, tel. 415222
Selwerd, tel. 778455

Claremaheerd 47
Beyum Oost, tel. 421452

creatief centrum

**STOELDRAAIERSTRAAT 35 - GRONINGEN.
TELEFOON 050 - 132453.**

Foto van de maand

Hoe lang zullen we nog van dit moois kunnen genieten? (foto: Henk Remerie)

REDAKTIE ADRESSEN

Redactie Garmerwolde:
Carel Hazeveld, Peta Jurjens,
Elisabeth Foeken, Detta v.d. Molen,
Henk Remerie (fotograaf), Tineke
Werkman-Uitham.

Redactie Thesinge:
Andries v.d. Meulen (fotograaf),
Joanne v.d. Meulen,
Truus Top, Joep de Bree,
Metha Nijkamp, Lucie Kol-Slachter.

Eind-redactie Garmerwolde:
Elisabeth Foeken,
L. v.d. Veenstraat 2,
tel. 050-416355.

Eind-redactie Thesinge:
Joanne v.d. Meulen, Schutterlaan 25,
tel. 05902-3544

Lay-out: Gonnie Pater, Metha Nij-
kamp

Tekeningen: Ad van Zalk

Administratie: Peta Jurjens,
L. v.d. Veenstraat 15,
9798 PK Garmerwolde,
tel. 050-416094.
Bank: Rabo Garmerwolde,
rek.nr. 32.07.05.749
giro v.d. bank 916938.

Abonnementsgeld f 17.50 p.j.

Kopij inleveren: steeds vóór het
2e weekeinde van de maand.

KLAUWVERZORGING R. v.d. Woude

voor al uw
KOEIEN EN SCHAPEN

- * behandeling rotkreupel
- * horens zagen
- * stieren ringen

BEL VOOR EEN AFSpraak:
WINSUM: 05951-3619

Acupunctuur

De vereniging Het Groene Kruis Ten Boer wenst u een gelukkig en gezond 1990 toe. Op donderdag 18 januari a.s. houden wij weer onze jaarlijkse Algemene Ledenvergadering. Na een kort huishoudelijk gedeelte volgt een lezing over acupunctuur door mevr. Kouwenhoven, arts. De toegang is gratis en de koffie staat voor u klaar. U bent allen van harte welkom donderdagavond 18 januari in het Groene Kruisgebouw, Blinkerdlaan 2, Ten Boer.

Wist-U-dat

- Sinterklaas heel milieubewust met lijn 47 op de basisschool in Garmerwolde arriveerde?
- een klein kindje, helemaal beduusd, Sint een handje

Kerkdiensten

Gereformeerde kerk Thesinge-Garmerwolde

- 24 december: 9.30 u. ds. v.d. Vliet, Groningen; 20.30 u. Kerstnachtzangdienst in Thesinge en om 22.00 u. in Garmerwolde, voorganger ds. Jans, ds. de Vries-Batenburg en ds. Wessels
- 25 december: 9.15 u. dr. van Oeveren, Leek
- 26 december: 10.00 u. Gezinsdienst
- 31 december: 10.00 u. ds. Groenewegen, Grootegast; 19.30 u. ds. Jans, Groningen
- 1 januari: 10.00 u. ds. Jans, Meditatie en koffiedrinken in „Ons Trefpunt”
- 7 januari: 9.30 u. ds. Nagelkerke, Haren; 14.30 u. ds. de Jonge, Siddeburen
- 14 januari: ?; 14.30 u. ds. de Jong, Coevorden
- 21 januari: 9.30 u. ds. Jans, Groningen; 14.30 u. ds. Raven, Bedum
- 28 januari: 9.30 u. ds. van Wieren, Leek; 14.30 u. drs. Scheltens, Glimmen

Herv. Gemeente Garmerwolde-Thesinge

- 24 december: Thesinge 20.30 u. gezamenlijke kerstnachtzangdienst m.m.v. Juliana, ds. Jans, ds. De Vries-Batenburg, ds. Wessels, H. P. Nauta (orgel)
- 24 december: Garmerwolde 22.00 u. gezamenlijke kerstnachtzangdienst m.m.v. Harmonie, ds. Jans, ds. De Vries-Batenburg, ds. Wessels, H. P. Nauta (orgel)
- 25 december: Thesinge 10.00 u. ds. C. de Vries-Batenburg, m.m.v. eigen koor
- 25 december: Garmerwolde 16.00 u. kinderkerstfeest m.m.v. zondagschool
- 31 december: Thesinge 19.00 u. ds. C. de Vries-Batenburg
- 7 januari: Garmerwolde 10.00 u. ds. J. A. Geusebroek, Haren
- 14 januari: Thesinge 10.00 u. ds. C. de Vries-Batenburg
- 21 januari: Garmerwolde 10.00 u. ds. C. de Vries-Batenburg
- 28 Thesinge: 10.00 u. cand. mw. J. van Iperen, Groningen

SPAR

is ook voor U
dichtbij

Ticheldobben 7 – Ten Boer
Telefoon 1415

DROGISTERIJ · PARFUMERIE · REFORM · SCHOONHEIDSSALON

DE VRIES

WINKELCENTRUM LEWENBURG GRONINGEN TELEFOON 050-410508.